

שבת לא: (המשנה) עד לד. (המשנה)

ביאורי מושגים

חלה ותרומות ומעשרות - הגמרא מחלקת בין העובר על איסורים אלו. ביטול חלה גורם לקללה בטיפול האנושי בתבואה, ביטול תרומות ומעשרות גורם לקללה בטיפול של הטבע בתבואה. חלה היא הקדשת החלק הראשון שביצירה האנושית - אפיית הלחם, תרומה היא הקדשת החלק הראשון שביצירה של הטבע שהבורא נתן לנו. דוקא ביטול חלה חמור יותר כיוון שהאדם צריך להפנים כי כל מעשיו הם מכוחו של האל ואף עליהם אין לו 'זכויות יוצרים'.

המשנה

ישנן שלוש עברות שנושם מתות בשעת לידתו בשל חוסר זהירות בהן: נידה, ביטול חלה, נרות שבת.

יש הסבורים כי עבירות אלו גורמות למיתה אצל בנות צעירות - ילדות (במקום ילדות).

הטעם לכך שהמוות נגרם בלידה:

הבורא נתן לעולם להתנהל בדרך הטבע. בשעת סכנה שבה צריך התערבות מיוחדת כדי להציל אותנו, מתערב הבורא לעיתים בהתאם לזכויות ולחובות שלנו.

בשעת סכנה ההשגחה בוחנת את האדם ולכן:
1. על האדם להימנע מלהיכנס למצב של סכנה.
2. כאשר האדם בשעת סכנה עליו להיות מודע לכך שהוא עומד כעת למשפט על מעשיו.

הטעם לכך ששלוש העבירות הללו גורמות למוות:

א. (שייך רק לגבי נידה) החטא מתבצע בחלל הבטן, המוות של הלידה גם כן.

ב. מצוות אלו קשורות לבסיס ולזכות קיומנו:
נידה: מצות נידה ממוקדת בדם שהוא מקור החיים.
חלה: בהפרשת חלה אנו מקדישים את היצירה הראשונית שלנו, הבורא הקדיש אותנו כיצירתו הראשונה.
הדלקת הנר: תפקיד הנר להאיר את הבית, תפקיד נשמתנו להאיר את העולם.

מה התוצאות של העבירות הללו

עמי ארצות מתים בגלל שאין להם תודעה של קדושה (בית הכנסת עבורם הוא מקום מפגש).

בניו של האדם מתים בגלל נדרים, בטול תורה, מזוזות וציצית.

שנאת חנם - גורמת לביתו של האדם להתמוטט (מריבות בבית, אשתו מפילה את העוברים וילדיו מתים).

ביטול חלה - גורם לקללה במחסני התבואה ובקציר קללות אלו מובילות למשבר כלכלי כבד.

ביטול תרומות ומעשרות - גורם לקללה באיתני הטבע קללה זו מובילה גם היא למשבר כלכלי.

גזל - גורם לארבה וגוזל את תבואתינו, קללה זו גורמת לרעב.

פגיעה במשפט ובצדק - עינוי דין עיוותו וקולו וכן חוסר עיסוק בלימוד התורה - גורם למלחמות ולמגפות.

חילול שם ה' - שבועות שוא ושקר, חילול ה' וחילול שבת - גורמים לחיות טרף וגורמים לשממה בארץ.

שפיכות דמים - מסתלקת הקדושה מאיתנו (חורבן הבית והסתלקות השכינה).

גילוי עריות ושפיכות דמים - אנו מסולקים מארצנו הקדושה.

ניבול פה - מגיעות צרות רבות וה' לא מרחם עלינו ולא מקשיב אפילו לזעקת יתומים.

לא תמיד העונשים מגיעים בגלל העברות הללו.
לעיתים הסיבות לעונשים הללו הן טבעיות.

כך מצאנו לגבי הדרוקן שהיו אמוראים שחלו בו מסיבות של רעב או השהיית נקבים.

ניבול פה: ישנם נושאים רגישים שמקומם הוא בעולם המחשבה. המעבירים לעולם הדיבור - תפילתו לא נשמעת.

צדיקים סובלים בגלל עוונות דורם, כשאין צדיקים סובלים תינוקות של בית רבן במקומם.

מספר מסקנות ממעשה דרשב"י

1. אדם שנעשה לו נס עליו ל'הרים פרוייקט לטובת הציבור'.
2. גם לחיי שעה יש משמעות נצחית - אם מקדשים אותם בעזרת השבת - והראיה האדם שנטל שני הדסים לריח טוב לכבוד שבת.
3. 12 חודשים נחשב זמן משמעותי לתקופת צינון - רשעים בגיהנום ולהבדיל אלפי הבדלות רשב"י ובנו במערה.
4. ת"ח חייב להיות לויאלי לחבירו כדי לא לפגוע בכבוד התורה - זאת יש ללמוד ק"ו מהזונות.

שבת לד. (המשנה) עד לד: (ש4)

ביאורי מושגים

הטמנה בשבת - חכמים אסרו להטמין בשבת גם בדבר שאינו מוסיף חום. ובדבר המוסיף חום אסרו חכמים להטמין גם בע"ש.
 כיסוי של הסירים שעל הפלטה של שבת - הרי זה דבר המוסיף חום.
לכן כשמכסים את הסירים שעל הפלטה יש להקפיד שלא לכסות את הסיר מכל הכיוונים!!! (הטמנה היא כיסוי מכל הצדדים, כיסוי חלקי לא נאסר).

המשנה

בערב שבת על האדם לוודא שעישרו ועירבו ואז לצוות שידליק את הנר.

ספק חשיכה:

אסור - לעשר את הודאי, לטבול כלים ולהדליק את הנר.
 מותר - לעשר דמאי, לערב ולהטמין.

יש לצוות זאת בלשון נוחה ועדינה. לחץ והיסטריה עלולים לגרום לבני הבית לרמות או להמרות את פי בעה"ב.

העירוב שעליו מדובר ברישא הוא עירוב תחומין האסור בספק חשיכה.
 העירוב בסיפא, המותר בספק חשיכה, הוא עירוב חצרות.

מקבץ דברי רבא בעניין ההכנות לשבת

1. הניח עירוב משחשיכה ובבין השמשות נאכל העירוב - כשר. הניח עירוב בין השמשות - כשר.
2. אין להטמין בשבת בדבר שאינו מוסיף חום - מחשש שיבוא לחממו.
3. אין להטמין בע"ש בדבר המוסיף חום - מחשש שיבוא לחתות בגחלים.

הרגע הקובע את קיומו של העירוב הוא כניסת השבת.

על אף שיש סתירה בכך הקילו חכמים להגדיר את כניסת השבת או לפני בין השמשות או בבין השמשות - לפי הצורך.

בבין השמשות מותר להטמין בדבר שאינו מוסיף חום.
 רוב הקדרות רותחות ואין חשש שיצטרך לחמם.